

Boekrecensie

Zonder wrijving geen glans

GOELE CORNELISSEN

De samenleving staat meer en meer 'onder spanning' wanneer het gaat over sociale cohesie, onderhandelbaarheid van waarden, sociale afspraken en identiteit. Samen-leven, in de zin van gezamenlijk vormgeven aan een wereld waar we samen de schouders onder kunnen zetten, is niet altijd evident.

Op school zijn die spanningen ook aanwezig. Omgaan met verschillen tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen (en hun ouders) en leerkrachten, de plaats van levensbeschouwing en zingeving in onderwijs, burgerschapsvorming en omgaan met radicalisering: het zijn stuk voor stuk vraagstukken die het Vlaamse onderwijs uitdagen. De rol van leerkrachten is daarbij essentieel. Zij bevinden zich vaak middenin de spanning tussen verschillende culturele en levensbeschouwelijke kaders en ervaren druk van verschillende kanten. Velen onder hen voelen zich onzeker, ervaren een zekere handelingsverlegenheid en zijn op zoek naar een gepaste houding of naar een soort houvast in deze gespannen situaties.

'Zonder wrijving geen glans' is het resultaat van een strategische verkenning binnen de VLOR. COC maakte deel uit van de werkgroep die deze publicatie heeft voorbereid. Het boek omvat twee grote delen. Het eerste deel bundelt bijdragen van volgende experts en onderzoekers: Patrick Loobuyck, Paul Scheffer, Stijn Sieckelincx, Winny Ang, Fanny Matheusen, Emilie Le Roi en Khalid Benhaddou. Elk van de auteurs identificeert en analyseert bepaalde uitdagingen en rijkt perspectieven aan die richting kunnen geven aan het handelen van leerkrachten in concrete, herkenbare situaties. Hun in-steek heeft voor de denkgroep inspiratie, achtergrond en materiaal aangereikt om verschillende manieren van omgaan met culturele, etnische en levensbeschouwelijke identiteit zichtbaar en bespreekbaar te maken.

Het tweede deel van het boek maakt de omgekeerde beweging. Het vertrekt vanuit concrete, gespannen situaties in de schoolse context waar tegenstrijdige verwachtingen in het spel zijn. Verwachtingen vanuit het gezin, de leerling, de school of de samenleving kunnen botsen: ouders die vragen om rekening te houden met bepaalde voedingsvoorschriften of omgangsvormen, leerlingen die zich verzetten wanneer bepaalde leerinhouden op tafel liggen, de samenleving die verwacht dat leraren de eindtermen realiseren ...

Leerkrachten bevinden zich vaak te midden van dergelijke spanningen en gaan hier op uiteenlopende manieren mee om. Sommigen onder hen zullen strikte *grenzen trekken*. Anderen gaan op zoek naar een *verzoenend* compromis. Nog anderen *vermijden* de spanningen of grijpen die precies aan om ieders verschil te verheerlijken. Tot slot zijn er leraren die een discussie, conflict of botsing aangrijpen als een kans om leerlingen niet bij zichzelf, hun identiteit of hun leefwereld te laten door hen ongekende woorden, beelden, perspectieven en gedachtegangen aan te reiken. Zij grijpen gespannen situaties, eigen aan onderwijs, aan om jonge mensen vanuit onderwijs-pedagogische praktijken te *vormen*.

'Zonder wrijving geen glans' wil leerkrachten inspireren en ondersteunen om pedagogische verantwoordelijkheid op te nemen in gespannen situaties die eigen zijn aan onderwijs.

De praktijkwijzer bij het boek brengt deze praktijken samen. Enerzijds om verschillende 'wijzen' van omgaan met gespannen situaties zichtbaar te maken en van elkaar te onderscheiden. Anderzijds om de lezer een onderwijs-pedagogisch perspectief aan te reiken dat in zeer concrete situaties het eigen handelen richting kan geven. Op die manier wil 'Zonder wrijving geen glans' leerkrachten inspireren en ondersteunen om pedagogische verantwoordelijkheid op te nemen in gespannen situaties die eigen zijn aan onderwijs.

Bekijk het filmpje over het boek!